

100/1931 Sb., zejména podle §§ 266, 267, 282 a 690 obč. zák., jdou náklady separačního opatrovníka na vrub pozůstalosti, která je nese. V této příčině nepatří tudíž věta prvního odstavce § 11 zákona čís. 100/1931 Sb., nýbrž zvláštní zákonné předpisy právě jmenované.

V literatuře jest v otázce, o niž jde, poukázati na tyto názory:

Mrština (Zákon o základních ustanoveních soudního řízení nesporného, str. 23) uvádí k § 1, odst. 2 na prvním místě ustanovení všeobecného občanského zákoníka, pokud upravují také řízení. Stejného názoru, pokud jde o význam § 690 obč. zák., jest Ehrenzweig v § 519/1 a Klang II/1, str. 80 a 491. Ott ve svých litografovaných přednáškách o řízení nesporném (srov. shora II. poslední odstavec) praví v kapitole A II. „Opatrovnictví mezi vyřizováním pozůstalosti“ na str. 144 B 3 při separačním opatrovníku: „Odměna kuratora ke spravování pozůstalosti zřízeného musí z pozůstalosti býti zapravena podle analogie řízení konkursního a podle § 690 obč. zák. Rintelen: Grundriß des Verfahrens außer Streit-sachen, str. 22 (§ 12 Verfahrenskosten und Armenrecht) praví: „Jde-li o majetkové podstaty, postihují náklady podstaty, leč by šlo o útraty, které — jak podle § 111, odst. 2 nesp. pat. — se týkají toliko přechodu podstaty na osoby nyní oprávněnou.“

O zmíněné odměně napsal zevrubně pojednání Dr. Hans Sperl v Gerichtshalle z roku 1893, sešit 3. až 5.: Die Entlohnung des Vormundes und der Kuratoren nach österreichischen Rechte, přihlížeje k historickému vývoji této otázky a k její úpravě v různých státech. O postavení opatrovníka pojednává Sperl v 5. sešitě pod II., str. 41 a násl. a dospívá k závěru, že útraty opatrovnictví musí zásadně zaplatiti z astoupený. Při tom odkazuje na Anderse: Familienrecht, str. 302 a násl., který na str. 305, čís. 4 uvádí opatrovnictví podle §§ 690, 811, 812 obč. zák., §§ 77 až 79 nesp. patentu.

I když tyto názory byly většinou vysloveny před vydáním zákona čís. 100/31 Sb., jsou přece závažné proto, poněvadž v podstatě jednají o zákonných předpisech, jež se týkají otázek nákladů řízení a tudíž o zvláštních dosud platných zákonných předpisech, jak je má na mysli § 1, druhý odstavec zákona čís. 100/1931 Sb. Mimo to zásada vytčená nyní výslovně v první větě prvního odstavce § 11 zákona čís. 100/1931 Sb. byla uznávána také již v právu dřívějším (Ott: Rechtsfürsorgeverfahren, str. 224 a 225.

V.

Sporno by mohlo býti, lze-li separaci bonorum před jejím povolením nebo také po jejím povolení odvrátiti složení jistoty. Na otázku tuto nutno přisvědčiti. Je-li separatista zajištěn složením jistoty, není separace třeba a její povolení, případně její další výkon není podle obdoby jiných ustanovení hmotného práva (srov. na příklad §§ 341, 471, odst. 2, 1101, odst. 2 obč. zák.), přípustné. Také o této otázce se rozhoduje v řízení nesporném, jak již pro celé řízení o separaci bonorum bylo shora dovoděno.

Z á v ě r.

Z úvah vylíčených pod II., II. a V., zčásti také pod IV, plyne, že otázky, o nichž bylo pojednáno, jsou upraveny občanským zákoníkem, nesporným patentem a zákonem čís. 100/1931 Sb.

Kdyby se však v otázce příslušnosti řízení a výkonu vyskytl nějaký případ, při jehož řešení by se nevystačilo s ustanovením občanského zákoníka, nesporného patentu a zákona čís. 100/1931 Sb., nebylo by vyloučeno podpůrné použití předpisů, na něž odkazuje čl. XXVII. uvoz. zák. k ex. ř.“

Praktický právník se neobejde bez trvalého kontaktu s živým právnickým myšlením a zdrojem nových právních názorů; jediné tak může si udržeti jasný vztah k právním normám a chápati širší souvislost právního života. Proto sledujeme trvale rozhodnutí nejvyšších stolic soudních a čas od času je zde uveřejňujeme i s důvody.

DR. FRANT. JANATKA:

Protest šeků podle jednotného šekového řádu.

Vládním nařízením číslo 372/1941 Sb. byl zrušen s účinností od 1. ledna 1942 dosavadní zákon o šeku č. 84/1906 ř. z. a zaveden jednotný šekový řád. Tento je naproti starému zákonu značně obsírnější; systematicky jest uspořádán obdobně jako jednotný směnečný řád, vyhlášený u nás vlád. nař. č. 111/1941, na který se v určitých bodech prostě odvolává.

Chci se v následujících řádcích zmíniti jen o šekovém protestu, který přísluší stejně jako protest směnečný notářům nebo soudním úředníkům nebo poštovním úředníkům; v otázce posléze zmíněných poukazuje čl. VI. vládního nařízení na pozdější normy, stejně jako jednotný směnečný řád, u něhož však až dosud k vydání těchto předpisů nedošlo.

Šekový protest jest v praxi velmi vzácný. Souvisí to s povahou šeku, který slouží výlučně jen účelům platebním, nikoliv též úvěrovým jako směnka, a může býti vystaven jen na bankéře jako šekovníka; byl-li vystaven na osobu jinou, neposuzuje se podle speciálních předpisů jednotného šekového řádu, nýbrž podle obecných předpisů práva občanského, příp. obchodního. Za bankéře se považují podle čl. 54 Národní banka pro Čechy a Moravu, Poštovní spořitelna v Praze a jiné peněžní ústavy veřejnoprávní, dále peněžní ústavy soukromoprávní, které se podle ustanovení směrodatných pro své obchodování obírají přijímáním peněz a prováděním plateb na cizí účet, a konečně všechny jiné firmy, zapsané do obchodního rejstříku, které po živnostensku provozují bankéřské obchody.

Se zřetelem na tuto kvalifikaci šekovníka stačí na místě protestu a se stejnými účinky k výkonu postihu proti indosantům, výstavci a jiným osobám ze šeků zavázaným, bylo-li nezaplacení včas presentovaného šeku zjištěno písemným, datovaným prohlášením šekovníkovým na šeku, v němž jest udán den předložení; tentýž účinek bude míti datované prohlášení odúčtovny o tom, až pojem téže bude náležitě

vymezen a instituce tato vstoupí v život. Taková prohlášení jsou ovšem jednodušší a lacinější než protest, a proto také celé ustanovení o protestu šeků je prakticky téměř neúčinné.

Jednotný šekový řád nemá speciálních ustanovení o protestu. Článek 55, odst. 3 poukazuje v tomto směru na přiměřené použití článků 79 až 88 jednotného směnečného řádu.

Šekový protest je možný jen pro neplacení; jinaké druhy jsou pojmově vyloučeny. Přijetí (akcept) je u šeků neznámo, a stalo-li se přece, hledí se na doložku o tom jako na nenapsanou (čl. 4).

Stejně jako směnka musí být i šek k placení předložen. Každý šek jest splatný na viděnou (čl. 28), odpadá v něm proto údaj splatnosti. Datum vystavení šeku má význam jen pro počítání lhůt, nikoliv však i pro splatnost šeku: šek, který se předloží k placení přede dnem vystavení v něm udaným, jest splatný hned v den předložení.

Šekovník je povinen šek zaplatiti, byl-li mu předložen nejpozději v předepsané platební lhůtě (čl. 29), kteráž se počítá ode dne vystavení a činí:

8 dnů, jde-li o šek splatný v téže zemi, ve které byl vystaven;

20 dnů, jsou-li místo vystavení a místo platební v témže světadílu; čl. 29, odst. 3 má zde zvláštní ustanovení, že v šekovém styku se považují všechny země, hraničící se Středozezemním mořem, za země téhož světadílu, je-li místo vystavení nebo místo splatnosti v některé zemi evropské;

70 dnů, jsou-li místo vystavení a místo platební v různých světadílech.

V těchto lhůtách musí šekovník šek proplatiti, arci za předpokladu jeho krytí, i kdyby byl šek třeba odvolán, neboť odvolání šeku se může státi s účinkem teprve po uplynutí lhůty k předložení (čl. 32). Nebyl-li šek odvolán, je šekovník oprávněn proplatiti šek i po uplynutí lhůty k předložení, povinen k tomu však již není.

Předložení i protest šeku se mohou státi jen ve všední den. Případně-li poslední den lhůty na zákonný svátek, prodlužuje se lhůta až do příštího všedního dne (čl. 55).

Protest musí být učiněn před uplynutím lhůty k předložení šeku; výjimečně se tato lhůta prodlužuje o jeden následující všední den, byl-li šek předložen v poslední den lhůty (čl. 41).

Místem protestu je obchodní místnost směnečníkova; tím arci není vyloučena možnost protestu i jinde, souhlasí-li s tím obě strany (čl. 87 jedn. směn. řádu).

Forma protestu jest záznam na rubu originálu šeku, obdobně jako protest směnečný.

Taktéž pokud jde o denní hodiny k protestaci, opravy protestů, evidenci jich a vysvědčení o vykonaném protestu (čl. 59), platí analogicky předpisy jednotného směnečného řádu.

Podotknouti sluší ještě, že protest podle nových předpisů možno učiniti jen u šeků v s t a v e n ý c h dne 1. ledna 1941 nebo později; šek vystavený dříve, i když bude presentován až počátkem roku 1941, dlužno protestovati ještě podle dosavadních předpisů (čl. VIII).

Peněžítá náhrada za naturální plnění.

V praxi byla sporná otázka peněžité náhrady naturálních dávek u pachtů, výměnků a pod. V této věci přináší č. 44 Cenového zpravodajství NÚC ze 3. XI. 1941 tento výklad:

Nařízením předsedy nejvyššího úřadu cenového ze dne 18. října 1941, č. 367 Sb. o peněžité hodnotě plnění, určených podle naturálií, bylo stanoveno toto:

§ 1.

(¹) Pokud je podle smlouvy nebo podle platných předpisů pro výši peněžitého plnění rozhodná cena věci, rozhoduje, není-li jinak ujednáno, cena věci v době splatnosti peněžitého plnění.

(²) Jsou-li pro věc stanoveny různé ceny vzhledem k jednotlivým odbytovým stupňům, rozhoduje, není-li jinak stanoveno nebo ujednáno, prodejní cena věci stanovená pro výrobce (výrobní cena), a je-li takových prodejních cen pro výrobce stanoveno vzhledem k různým odbytovým stupňům několik, nejnižší z těchto cen. V žádném případě nesmí být vzata za základ pro výpočet peněžitého plnění cena vyšší než nákupní cena pro spotřebitele.

(³) Ustanovení předcházejících odstavců platí zejména o náhradě v penězích za opětuující se plnění, která vzhledem k předpisům o řízeném hospodaření nemohou být plněna in natura.

§ 2.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení. (Pozn.: vyhlášeno dne 29. X. 1941.)

*

Shora uvedené nařízení se týká především výměnků, pachtů, nájmu a mezd, jež jsou smlouveny v naturáliích, ale které teď není možno v naturáliích plniti, poněvadž platné zásobovací a vyživovací předpisy to nedovolují.

Takové dávky, vyjádřené na př. v určitém množství obilí, mléka, tuku, vajec, ovoce a j. se proto nyní přepočítávají na peníze, a to takto: Nařízení stanoví, že rozhoduje cena, jakou mají naturálie v době, kdy je dávka splatná, tedy kdy je splatný výměnek, pacht, nájem, mzda a pod. Je-li však mezi stranami přímo sjednáno, že rozhoduje cena k jinému datu, pak platí toto zvláštní ujednání. Tak tomu bude na příklad, když bylo ujednáno, že se bude počítat průměrná cena naturálií za celé určité období v roce.

Dále jestliže jsou pro některou věc stanoveny různé ceny podle toho, kdo komu prodává, na př. cena u výrobce nebo u pěstitele, potom cena u velkoobchodníka a u maloobchodníka, tu je rozhodnou ona cena, za kterou prodává v ý r o b c e; a je-li takových výrobních cen stanoveno několik, je rozhodující n e j n í ž š í z nich. Dohodou stran může být sjednána také jiná cena než výrobní, avšak v žádném případě nesmí být sjednána a vzata za základ pro přepočítání naturálií na peníze cena vyšší než je cena, za kterou nakupuje spotřebitel.

Totéž, co bylo výše řečeno o naturálních dávkách, které nemohou být v přítomné době plněny, poněvadž